

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1109/2024
05.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Јокић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног Љубомира Петковића, због кривичног дела силовање из члана 178. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Маје Глушчевић, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К бр. 26/22 од 28.04.2023. године и Апелационог суда у Нишу ЗКж1. бр. 580/23 од 08.05.2024. године, у седници већа одржаној дана 05.11.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Љубомира Петковића, адвоката Маје Глушчевић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К бр. 26/22 од 28.04.2023. године и Апелационог суда у Нишу ЗКж1. бр. 580/23 од 08.05.2024. године у односу на повреду закона из члана 439. тачка 3) Законика о кривичном поступку у вези члана 55. Кривичног законика, док се у преосталом делу поднети захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ.**

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу К бр. 26/22 од 28.04.2023. године окривљени Љубомир Петковић оглашен је кривим да је извршио кривично дело силовање из члана 178. став 1. Кривичног законика и осуђен је на казну затвора у трајању од 8 година. Истом пресудом, окривљени је обавезан да сноси трошкове кривичног поступка како је то ближе наведено у изреци првостепене пресуде, док је оштећена ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак.

Пресудом Апелационог суда у Нишу ЗКж1. бр. 580/23 од 08.05.2024. године, у ставу I изреке пресуде усвојена је жалба Вишег јавног тужиоца у Нишу и пресуда Вишег суда у Нишу К бр. 26/22 од 28.04.2023. године је преиначена, тако што је Апелациони суд окривљеног Љубомира Петковића за кривично дело силовање из члана 178. став 1. Кривичног законика, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осудио на казну затвора у трајању од 9 година, док су жалбе окривљеног

Љубомира Петковића и његовог браниоца одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу је потврђена. Другим ставом изреке пресуде, делимично је усвојена жалба пуномоћника оштећене АА и пресуда Вишег суда у Нишу К бр. 26/22 од 28.04.2023. године је укинута у делу одлуке о трошковима кривичног поступка који су досуђени пуномоћнику оштећене и предмет је у том делу враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. Жалба пуномоћника оштећене АА одбачена је као недозвољена у делу у ком се пресуда Вишег суда у Нишу побија због одлуке о кривичној санкцији и одлуке о имовинскоправном захтеву.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног, адвокат Маја Глушчевић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1), члана 439. и члана 441. Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји као основан поднети захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање или да побијане пресуде преиначи, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе за кривично дело које му је стављено на терет.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изнетих у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Љубомира Петковића, адвоката Маје Глушчевић је неоснован у односу на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП у вези члана 55. Кривичног законика, док је у преосталом делу захтев недозвољен и нема законом прописан садржај.

Бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је у побијаним пресудама учињена повреда кривичног законика на тај начин што је приликом изрицања кривичне санкције суд погрешно применио одредбу члана 55. Кривичног законика, с обзиром да је окривљеном као отежавајућу околност ценио чињеницу да је осуђиван пре 35 година, те иако нема специјалног поврата, суд ову чињеницу узима као отежавајућу околност и врши погрешну примену материјалног права.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се по оцени Врховног суда не могу прихватити као основани из следећих разлога:

Одредбом члана 54. став 1. Кривичног законика прописано је да ће суд учиниоцу кривичног дела одмерити казну у границама које су законом прописане за то дело, имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а нарочито: степен кривице, побуде из којих је дело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дело учињено, ранији живот учиниоца, његове личне прилике, његово држање после учињеног кривичног дела, а нарочито његов однос према жртви кривичног дела, као и друге околности које се односе на личност учиниоца.

Из напред цитиране законске одредбе произилази да суд приликом одмеравања казне окривљеном може узети у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а од којих су неке околности таксативно побројане у члану 54. став 1. КЗ, између осталог и ранији живот учиниоца кривичног дела, а може узети у обзир и све друге околности које се односе на личност учиниоца. Из списка предмета недвосмислено произилази да је суд приликом одмеравања кривичне санкције окривљеном, имао у виду све олакшавајуће и отежавајуће околности (члан 54. став 1. КЗ), те је као отежавајућу околност ценио чињеницу да се ради о лицу које је до сада већ осуђивано због извршења истоврсног кривичног дела, као и да у конкретном случају суд приликом изрицања кривичне санкције окривљеном није ни применио одредбу члана 55. став 1. Кривичног законика. Сходно наведеном неосновано се поднетим захтевом за заштиту браниоца окривљеног указује да је суд одлуком о кривичној санкцији повредио одредбу члана 55. став 1. КЗ.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у осталом делу је одбачен као недозвољен.

Бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је првостепена пресуда противна изведеним доказима, да је образложење пресуде контрадикторно изреци пресуде, а да је окривљени оглашен кривим без иједног материјалног доказа. По наводима браниоца, првостепени суд осуђујућу пресуду заснива искључиво на исказу оштећене и исказима сведока – другарица оштећене, које немају непосредних сазнања о догађају, занемарујући при том чињеницу да је оштећена више пута мењала свој исказ. Уз то бранилац указује да сила и претња нису доказани, да је у једном од исказа оштећена чак навела да силе и претње није било, да на оштећеној нису пронађени никакви трагови у виду модрица, удараца, односно примене силе, те није било трагова насилништва, а коју чињеницу суд посебно није образлагао у својој одлуци. Даље се у захтеву указује да суд није у потпуности ценио налаз и мишљење вештака Емилије Николић и Татјане Миленковић, посебно у делу у ком чињенице иду у прилог окривљеном, у погледу постојања свесне манипулације оштећене и освете окривљеном због отказивања стана, а којим свим наводима бранилац указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и повреду закона из члана 440. ЗКП, као и на повреду члана 16. ЗКП.

Бранилац је у поднетом захтеву за заштиту законитости навео да је суд одбио да изведе кључне доказе одбране, те одбио да изврши увид у списе предмета Основног јавног тужилаштва у Нишу КТ-280/21 ради утврђивања психолошког профила оштећене, на који начин се суштински указује на учињену повреду закона из члана 395. ЗКП.

У поднетом захтеву бранилац наводи да је побијаним пресудама учињена повреда закона и на тај начин што је у конкретном случају евентуално могло бити речи о кривичном делу из члана 182а Кривичног законика, а никако о делу за које је окривљени оглашен кривим, којим наводима бранилац суштински указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП која представља законом прописан разлог за подношење овог ванредног правног лека. Међутим, приликом образлагања у чему се ова повреда и огледа, бранилац на основу сопствене оцене изведених доказа извлачи

закључак о постојању кривичног дела из члана 182а Кривичног законика, те суштински указује на повреду закона из члана 440. ЗКП.

У нижестепеним пресудама, по наводима браниоца нису дати разлози у погледу непостојања трагова у виду удараца и модрица на телу оштећене, те непостојања принуде, а којим наводима се указује на учињену повреду закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП. Поред тога, бранилац наводи да је првостепени суд дозволио да на главном претресу учествује и присуствује адвокатски приправник, који је све време активно учествовао у кривичном поступку, иако по закону није смео да буде присутан на главном претресу, с обзиром да је исти актер комплетног догађаја, на који начин указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 3) у вези члана 362. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 16., члана 395., члана 438. став 2. тачка 2) и тачка 3) и члана 440. ЗКП, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Осим тога, бранилац у поднетом захтеву нумерише да је побијаним пресудама учињена повреда закона из члана 441. ЗКП, али како у смислу 484. ЗКП бранилац окривљеног није образложио у чему се наведена повреда конкретно састоји, Врховни суд је оценио да захтев за заштиту законитости у овом делу нема прописан садржај обзиром да у смислу члана 489. став 1. ЗКП није овлашћен да по службеној дужности испитује у чему се конкретно огледа повреда закона на коју се захтевом указује.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**